

OFl:s yttrande över folkbildningsutredningen

Bildning, utbildning och delaktighet – folkbildningspolitik i en ny tid (SOU 2024:42)

Utredningens förslag

1. Ändrad målstruktur: nya mål, delmål, syfte och indikatorer
2. Utvecklad modell för styrningen av statsbidraget
3. Ny modell för uppföljning och utvärdering
4. Stärkt kontroll och ökad transparens
5. Riksrevisionen ska genomföra revision av Folkbildningsrådet och SISU Idrottsutbildarna
6. Återbetalning och oförbrukade medel

OFFENTLIGÄGDA
FOLKHÖGSKOLORS
INTRESSEORGANISATION

Ändrad målstruktur

- Nuvarande målet för folkbildningspolitiken och de fyra syftena för statsbidraget till folkbildningen justeras
- Det nuvarande målet för folkbildningspolitiken ersätts med ett övergripande mål och fyra delmål
- De nuvarande fyra syftena för statens stöd till folkbildningen ersätts med ett syfte som hänvisar till målen
- Reviderade och nya indikatorer för uppföljning

OFFENTLIGÄGDA
FOLKHÖGSKOLORS
INTRESSEORGANISATION

Det nya övergripande **målet** för folkbildningspolitiken ska vara höjd bildningsnivå, höjd utbildningsnivå och ökad delaktighet i samhället.

Syftet med statsbidraget är att säkerställa finansiering av en infrastruktur för folkbildning i hela landet för att på så sätt främja det övergripande målet för folkbildningspolitiken.

Delmål:

- Att fler människor breddar och fördjupar sina kunskaper och når nya insikter.
- Att fler människor intresserar sig för kulturell utbildning och bildning samt att delaktigheten i kulturlivet ökar och breddas.
- Att fler människor får nya och återkommande möjligheter att gå vidare i arbetsliv och studier.
- Att folkbildningens verksamhet bidrar till ökad sammanhållning och gemenskap genom att nya målgrupper nås och att personer med olika bakgrund och förutsättningar möts i folkbildande sammanhang.

OFFENTLIGÄGDA
FOLKHÖGSKOLORS
INTRESSEORGANISATION

Sammanfattning av OFI:s yttrande

- OFI tillstyrker förslaget att självförvaltningsmodellen bevaras.
- OFI tillstyrker delvis förslaget om en ny målstruktur för folkbildningspolitiken. OFI anser att arbetet med att främja, stärka och utveckla demokratin ska omfattas av statens mål för folkbildningspolitiken.
- OFI delar inte fullt ut förslaget om fyra nya delmål.
- OFI tillstyrker förslaget att MYKA och (IFAU) utifrån målen ska utvärdera, analysera och redovisa resultat och effekter av statens stöd till folkbildningen.
- OFI tillstyrker förslaget att Riksrevisionen ska granska Folkbildningsrådet vad avser användningen av statliga medel.
- OFI avstyrker att de medel som föreslås tillföras myndigheter för nya uppdrag finansieras från anslag 14:1 och 14:2 under utgiftsområde 17.

OFFENTLIGÄGDA
FOLKHÖGSKOLORS
INTRESSEORGANISATION

Sammanfattning av OFI:s yttrande

- OFI delar inte fullt ut förslagen om nya indikatorerna. De skulle med fördel fördelas på folkhögskolor och studieförbund så att alla delmål och indikatorer blir relevanta för båda verksamhetsformerna.
- OFI vill se verktyg och metoder att mäta kvalitativa data och ser positivt på att utredningen hänvisar till Folkhögskoleenkäten.
- OFI anser att utredningen använder begreppet "folkbildning" på ett flertal ställen men det är otydligt huruvida man avser studieförbund eller folkhögskolor. Detta gäller även civilsamhället och det offentliga.
- OFI delar inte fullt ut utredningens uppfattning att begreppet livschanser behöver ersätta folkbildningens traditionella sätt att tala om klyftor som behöver överbryggas. OFI anser att båda begreppen behövs för att synliggöra folkbildningens samhällsuppgift.
- OFI delar uppfattningen om behov av att hitta rätt balanspunkt. Kontroll och uppföljning och utvärdering ska vara ändamålsenlig. Det viktigaste är att förflyttningen av balanspunkten inte negativt påverkar friheten och frivilligheten i folkbildningens verksamheter.

OFFENTLIGÄGDA
FOLKHÖGSKOLORS
INTRESSEORGANISATION

Utredningens slutsatser

Folkbildningen når många, men har svårt att nå vissa grupper

Utredningen bedömer att folkbildningens aktörer bör arbeta för att nå deltagare från underrepresenterade grupper. Utredningen lyfter särskilt deltagare med funktionsnedsättning som en viktig del av folkbildningen och därmed folkhögskolans verksamhet.

OFI bejakar detta och vill i det sammanhangen lyfta fram några perspektiv avseende utredningens förslag:

- Att deltagare med funktionsnedsättning på ett tydligt sätt tas med i kommande uppdrag till de instanser som kommer att följa upp folkhögskola samt att uppföljningen även omfattar statens nationella funktionshinderpolitik.
- Att det i uppföljningen av deltagare med funktionsnedsättning tas med de olika typer av funktionsvariationer.
- För många deltagare med funktionsnedsättning är internatet av stor vikt, att kunna bo i närheten av den plats där studierna bedrivs kan vara avgörande. Finansieringsfrågan är därför angelägen för att folkhögskolorna fortsatt ska kunna erbjuda likvärdiga förutsättningar för alla som studerar på folkhögskola.

OFFENTLIGÄGDA
FOLKHÖGSKOLORS
INTRESSEORGANISATION

Förslag och bedömningar

Förslag på ny målstruktur för folkbildningspolitiken

OFI välkomnar att syftet med statsbidraget är att säkerställa att det finns en långsiktigt hållbar infrastruktur av folkbildningen i hela landet för att på så sätt främja det övergripande målet för folkbildningspolitiken.

OFI anser att staten bör ta ett övergripande ansvar för modellen och därmed föra en dialog med regioner om det gemensamma finansieringsansvaret.

Nytt övergripande mål för folkbildningspolitiken

OFI delar inte fullt förslaget på det övergripande målet. OFI vill lägga till folkbildningens arbete med att främja, stärka och utveckla demokrati i målformuleringen.

Förslag på nya delmål för folkbildningspolitiken

OFI delar inte fullt ut förslaget, de skulle med fördel kunna kompletteras med ett delmål om arbetet med demokrati.

OFI ser en risk med att man i tre av delmålen väljer att skriva att ”fler människor.....” Det kan medverka till en ny slags volymjakt där ansträngningar att nå nya deltagare premieras framför att bevara en fungerande verksamhet med god kvalitet.

Fler människor skulle också kunna tolkas som att man ökar volymen i sina verksamheter och det kräver mer resurser från staten vilket man i så fall behöver ha i beaktande.

Delmålen måste även gå att följa upp och utvärdera utifrån kvalitativa kriterier.

Delmål tre, ”...att gå vidare i arbetsliv och studier” borde omformuleras, med hänsyn till begreppet livslångt lärande då folkbildningen även riktar sig till äldre målgrupper.

OFFENTLIGÄGDA
FOLKHÖGSKOLORS
INTRESSEORGANISATION

Indikatorer för uppföljning av folkbildningen

OFI delar inte fullt ut förslagen om nya indikatorerna.

- OFI anser att om Folkbildningsrådet fortsatt är den som ska fördela statsbidraget till folkhögskolorna också ska medverka både att ta fram relevanta och vettiga indikatorer men också att ta fram nödvändiga data för dem. OFI delar betänkandet att kontroll och granskning ska vara ändamålsenlig, det viktiga är att rätt saker följs upp, granskas och kontrolleras.
- OFI föreslår att man delar upp indikatorerna så att de anpassas för studieförbunden respektive för folkhögskolorna. För att tydliggöra skillnader och bredden i det studieförbund och folkhögskolor gör bör indikatorer för alla delmål skapas för båda verksamhetsformerna.
- Indikatorerna som ska följa upp delmål tre; *Att fler människor får nya och återkommande möjligheter att gå vidare i arbetsliv och studier*, motsäger vi oss. De kan riskera att folkhögskolorna väljer att anta deltagare som genererar höga resultat vid uppföljning av dessa indikatorer och att man väljer att inte anta deltagare med störst behov.
- OFI efterfrågar att man hittar verktyg och metoder att mäta kvalitativa data och ser positivt på att utredningen hänvisar till Folkhögskoleenkäten.

MYKA, IFAU och CIF ska ha tillgång till relevant underlag

OFI har inget att erinra men ser en risk i det kan bli ökade kostnader för att genomföra dessa utredningar och att det i så fall tillförs mer medel.

OFI ser också en risk att de relevanta underlagen som efterfrågas kan innebära en utökad administrativ belastning för folkhögskolorna.

OFFENTLIGÄGDA
FOLKHÖGSKOLORS
INTRESSEORGANISATION

Återbetalade medel ska i vissa fall betalas tillbaka till staten

OFI avstyrker förslaget då vi anser att Folkbildningsrådet, inom ramen för nuvarande modell på ett adekvat sätt, har använt återbetalade medel. Dessa har bidragit till forskning och utveckling för ökad kvalitet och hållbarhet och därmed bidragit till att uppfylla statens mål med statsbidraget nu och i framtiden.

OFFENTLIGÄGDA
FOLKHÖGSKOLORS
INTRESSEORGANISATION

Vad saknas i DEL 4 Förslag och bedömningar i utredningen

- Fortbildningsinsatser
- Forskning
- Folkhögskolornas behov av och kontakter med andra myndigheter
- Internatet och övriga skollokaler

Frågor?

OFFENTLIGÄGDA
FOLKHÖGSKOLORS
INTRESSEORGANISATION